

ALGEMENE BESCHOUWINGEN SP 2016

Op naar een sociaal Uden

Normaalgesproken is de begroting vlak vóór een verkiezingsjaar een 'sinterklaasbegroting'. 'Opeens' is er dan ruimte om allerlei leuke dingen te doen. Het lijkt erop dat dit nu verschuift naar anderhalf jaar voor de verkiezingen...

Maar schijn bedriegt. Want er staan wel de nodige offertes in de begroting, maar of dat nou allemaal zaken zijn die het hardst nodig zijn is maar zeer de vraag. De SP vindt het in ieder geval zeer opvallend en zeer veelzeggend dat er bij het thema 'Maximaal meedoen' geen enkele offerte staat: het zijn allemaal nullen en dat blijkt geen typefout te zijn. We snappen daar niks van. Is de nood niet juist daar het hoogst? Zitten daar nu niet precies de mensen die de klappen van de crisis het hardst gevoeld hebben en nog steeds voelen? Volgens de SP is het juist dáár nodig fors te investeren, al helemaal als er geld is. In deze beschouwingen zullen we daar verder op ingaan. Wij hebben wat dat betreft een top-3 voor deze beschouwingen en de begroting: (1) betaalbaar en goed wonen, (2) Armoedebestrijding en werk en (3) voldoende en goede zorg. Voor alle drie geldt dat we ambitie missen en stellen we voor aanvalsplannen te maken. Daarnaast zijn er nog andere belangrijke zaken. In veel gevallen zijn we daarvoor door betrokken en vaak bezorgde mensen benaderd en alleen al daarom verdienen ze het aandacht te krijgen in de begrotingsdiscussie.

Betaalbaar en goed wonen

Er was en is een fors tekort aan echt betaalbare woningen en ondanks alle mooie woorden lukt het kennelijk niet dat tekort echt weg te werken. Om voldoende betaalbare woningen te krijgen en te houden moeten er twee dingen gebeuren: (1) meer bouwen in de betaalbare sector en (2) huren verlagen van huurwoningen die de afgelopen jaren fors gestegen zijn.

In beide gevallen moet de gemeente veel strakker de regie nemen door harde afspraken te maken met ontwikkelaars en de woningbouwcorporatie(s) (prestatieafspraken).

Naast een strakke regie is het nodig voor nieuwbouw van betaalbare woningen de grondprijs te verlagen, zeker voor sociale huur. Dat heeft als voordeel dat de voorraad braakliggende grond slinkt, maar vooral dat de aanvangshuren laag kunnen zijn. Ook dit moet onderdeel zijn van de prestatieafspraken. Vergelijkbaar kunnen ook in koopovereenkomsten met ontwikkelaars harde afspraken gemaakt worden over de prijs van nieuwe koopwoningen, wat ons betreft inclusief een anti-speculatiebeding.

Behalve voldoende betaalbare woningen voor starters en anderen op de wachtlijst (bijvoorbeeld mensen die door de crisis hun huis moesten verkopen), is er ook een tekort aan woningen voor statushouders en voor mensen met een zorgbehoefte (zorgwoningen). Het laatste dat er moet gebeuren is dat groepen mensen tegen elkaar uitgespeeld worden, zoals nu helaas al veel gebeurt. Het zijn niet de statushouders of de zorgbehoefte die het huurbeleid de laatste tien jaar verslechterd hebben. Nee, dat zijn de laatste kabinetten geweest. Evenmin zijn statushouders en zorgbehoefte verantwoordelijk geweest voor het lokale aarzelen en wachten van gemeente en bijvoorbeeld Area.

Wanneer kunnen wij een aanvalsplan verwachten om het grote tekort aan betaalbare woningen, ook voor bijzondere doelgroepen, echt op te lossen? Wat doen B&W om onnodige tegenstellingen tussen groepen mensen te voorkomen?

Armoedebestrijding

Ja, ook in Uden bestaat armoede, ook al horen sommige mensen dat liever niet. De gemeentelijke kerncijfers zeggen mogelijk iets over het aantal mensen dat te maken heeft met armoede, maar we konden daar niet alles uit halen. Daarom hebben we de gemeentelijke kerncijfers vergeleken met de cijfers die bij het CBS te vinden zijn en zien dan opmerkelijke verschillen, zoals blijkt uit de volgende tabel.

	Kerncijfers gemeente	Cijfers CBS 31-12-2015	Vershil	Toelichting
Mensen met een uitkering	3259	13.850	10.591	Inclusief AOW en WW, WAO, Bijstand, WIA en Wajong
Mensen met een uitkering	3259	4910	1651	Exclusief AOW en WW
Aantal bijstandsontvangers	645	790	145	
Aantal huishoudens in armoede	-	1881	?	Cijfers CBS over 2014
Aantal mensen in armoede	-	4326	?	Idem
Aantal kinderen in armoede	-	877	?	Idem
Aantal aanvragen activiteitenfonds	1101	-		Cijfers uit begroting
Waarvan toegekend	976	-	125	Vershil is aantal afgewezen aanvragen
Aantal aanvragen bijzondere bijstand	1111	-		Cijfers uit begroting
Waarvan toegekend	642	-	469	Vershil is aantal afgewezen aanvragen

Gebaseerd op deze nuchtere, maar vooral ontvullende cijfers mag je verwachten dat er in een begroting met financiële ruimte juist extra investeringen en maatregelen zouden staan. Dat is niet zo. Waarom niet? Zien of erkennen B&W dat probleem niet? We hebben het er bijvoorbeeld over dat er in elke schoolklas 3 tot 4 kinderen in armoede leven. Of dat minder dan de helft van de huishoudens in armoede gebruik maakt van het activiteitenfonds. Waar is de ambitie om het aantal mensen met een bijstandsuitkering fors te verlagen? En waar zijn de échte banen, dus met een fatsoenlijk salaris i.p.v. maanden werken met behoud van uitkering? Ook in Nederland en Uden kennen we steeds meer 'werkende armen'. Wat doen we voor ZZP-ers die steeds vaker aan de kant gezet worden en vaak ook in armoede leven (15% leeft onder de armoedegrens)?

Vlotte en doeltreffende schuldhulpverlening is wat de SP betreft noodzakelijk voor armoedebestrijding. We hadden bij de technische vragen deels antwoord gekregen over de schuldhulpverlening, waarvoor dank. Maar er blijven vragen over. Waarom wordt 1 op de 5 aanvragen afgewezen? 20-25% van de aanvragen komt uiteindelijk in een driejarig traject. Wat gebeurt er met de overige 75-80%?

Al met al stellen we vast dat de raad te weinig zicht, laat staan grip heeft op de schuldhulpverlening. We willen hier vaker en grondiger over geïnformeerd worden. Werkt u daaraan mee?

Eigenlijk geldt dit voor nagenoeg alle aspecten van de armoedebestrijding. Natuurlijk kondigt u een evaluatie aan, maar we weten allemaal dat papier geduldig is. We verwachten op korte termijn ook hier een aanvalsplan met concrete maatregelen én noodzakelijke investeringen. Essentieel onderdeel daarbij moet zijn dat de gemeente niet wacht tot mensen in armoede zich melden, maar dat er actief naar hen gezocht wordt én dat er structurele verbeteringen plaatsvinden van de al bestaande maatregelen en procedures. Kan zo'n plan er snel komen?

Werk

De SP-fractie is er blij mee dat de IBN een belangrijke rol houdt in de participatiewet. Laten we de kennis en ervaring van tientallen jaren werken met de WSW vooral blijven benutten! En laten we er dan meteen voor zorgen dat het hebben van werk ook betekent dat je een fatsoenlijk inkomen hebt en niet nog jaren op uitkeringsniveau moet rondkomen.

Voldoende en goede zorg

We zeiden het al eerder: het is buitengewoon cynisch dat cliënten en zorgorganisaties beknot worden, terwijl Uden, net als andere gemeenten, bakken geld overhoudt van de zorgbudgetten. Van de mensen uit de zorg (zowel cliënten als hulpverleners) hebben we de afgelopen anderhalf jaar meer dan genoeg signalen gekregen dat het beter kan en moet. Te lage tarieven voor zowel PGB als zorg in natura, wachtlijsten, cliëntenstops, zorgvermindering, veel nieuwe bureaucratie, soms slechte bejegening, enorm hoge eigen bijdragen (en dus zorgmijding).

Daarmee zeggen we overigens niet dat het overal en met iedereen slecht gaat, we horen ook positieve geluiden.

Maar de ernst en omvang van de signalen, gecombineerd met de enorme overschotten moeten juist leiden tot verbetering én het wegsturen van keukenmeester Schraalhans. Het zorggeld is niet geoormd om in reservepotten te stoppen, maar om goede zorg te regelen! Daarnaast is het zowel tactisch als strategisch dom om veel geld over te houden; deze en elke volgende staatssecretaris zal vergenoegd vaststellen dat de gemeentes helemaal geen extra geld nodig hebben...

We stellen daarom voor ook hier een aanvalsplan te maken met daarin tenminste:

- Verlaging van de eigen bijdragen, en wel meer dan nu landelijk aangekondigd is (ja, de gemeente kan dit wel degelijk beïnvloeden, anders dan in het antwoord op onze vragen staat)
- Verhoging van de tarieven
- Meer en vaker cijfermatige en inhoudelijke informatie voor de raad, zodat de raad op de eerste plaats zicht heeft op budgetten, resultaten en knelpunten (cliëntenstops, wachtlijsten, urenvermindering) en op de tweede plaats daardoor grip kan krijgen op de ontwikkelingen
- Veel meer zeggenschap van de raad over besluiten, tarieven en documenten die nu in ambtelijke en bestuurlijke overleggen buiten de raden om worden vastgesteld (zoals onlangs met het inkoopbeleid)

Andere belangrijke zaken

Verkeer en vervoer

Er is veel te doen over verkeer en vervoer: HOV-route, rotondes weg of niet, fietsveiligheid en de U van Uden (of de 'P van prutswerk', zoals het Brabants Dagblad schreef...).

De toestand met het HOV is niet nieuw en al zeker geen 'toevallige ramp'. Al vanaf het begin heeft de SP gewaarschuwd voor de nadelige effecten van HOV-routes dwars door de bebouwde kom. In het begin stonden we daarin volstrekt alleen, later kregen we meer steun. In combinatie met de ongelukkige reconstructie van de Land van Ravensteinstraat/Kornetstraat enkele jaren terug is dát de verklaring voor de problemen waar we nu mee zitten. Niet alleen de SP, maar ook bewoners waarschuwden toen al. HOV moet gewoon zoveel mogelijk over de snelweg; aansluitingen naar het centrum via andere lijnen.

Gedane zaken nemen helaas geen keer en nu moeten we kiezen voor de minst slechte oplossing: het aanpassen van de Land van Ravensteinstraat/Kornetstraat. We zijn er wel blij mee dat de variant Orgellaan van de baan is: scheelt veel geld en ellende. Wat ons betreft ligt bij het aanpakken van de Land van Ravensteinstraat/Kornetstraat de prioriteit op het fors verhogen van de veiligheid voor fietsers en voetgangers. En we vinden het logisch ook de 'U van Uden' daarin mee te nemen, met gelijktijdig verwijdering van de idiote fiets-slinger. Eén slingerpad in Uden is genoeg...

We hebben daarnaast de vraag of het weghalen van rotondes het enige alternatief is. Kunnen doseringslichten ook een oplossing zijn? En kunnen we afspreken wanneer er een concreet plan ligt in commissie en raad?

Maashorstgemeente

In Uden vindt de discussie over de fusie met Landerd tot nu toe over de hoofden van de mensen heen plaats. Dat moet anders en we vinden dat de bevolking uiteindelijk de laatste stem moet hebben.

Enkele vragen: moeten de aangekondigde kosten voor onderzoek niet gewoon in de begroting komen? En is het nu echt nodig een externe deskundige in te schakelen? Kunnen de ambtenaren van Uden en Landerd dat niet 'op eigen kracht'? Dat verwachten we immers wél van mensen met beperkingen in de WMO...

Democratie versus samenwerking?

In de paragraaf over de zorg hadden we het er al over: de raad heeft veel te weinig zicht en grip op allerlei belangrijke zaken die in gemeenschappelijke regelingen of 'lichte' samenwerkingsverbanden geregeld worden. Al helemaal slecht is het dat raadsleden in bijvoorbeeld Boxmeer of Oss wél kunnen besluiten over allerlei zaken en in Uden níet. Zijn we hier minder dan in Oss of Boxmeer?

We hopen en verwachten dat de raads werkgroep die dit probleem onderzoekt snel met heldere voorstellen komt. Nog niet eens zozeer voor de raadsleden zelf, maar vooral omdat veel mensen erop rekenen dat hún volksvertegenwoordigers ook daadwerkelijk problemen kunnen aanpakken of juist voorkomen.

MRK

Het MRK is een van de mooiste, waardevolste en gewaardeerde plekken in Uden en we zijn dan ook erg blij met de ontwikkelingen die nu plaatsvindt onder de bezielende leiding van de nieuwe voorzitter. Dat verdient de ondersteuning van de gemeenteraad en daarom stellen we voor positief te reageren op de vraag van het MRK naar uitstel van de bezuinigingen en/of een eenmalige investering. We zijn benieuwd of ook de andere fracties dat willen honoreren.

Kinderboerderij

De mensen van de Kinderboerderij hebben de noodklok geluid. Ook deze plek verdient onze steun: belangrijk voor Uden, voor jong en oud, voor de vele vrijwilligers (vaak met een beperking) en voor de natuurorganisaties. We doen een dringend beroep op het college nu eens goed te kijken naar wat er wél mogelijk is om uit de impasse te komen. We gaan het toch niet meemaken dat de Kinderboerderij moet stoppen?

Moleneind

De problemen rondom het (sport)park Moleneind zijn al indringend aan de orde geweest en onderkend.

Het tempo van de oplossingen ligt echter te laag, hoewel er al het nodige overleg is geweest. Wij hebben begrepen dat het aanleggen van een kunstgrasveld veel soelaas kan

bieden voor de komende jaren en dat zowel sportverenigingen als omwonenden dat steunen. Wat mogen we verwachten van het college? En wanneer? Kan het tempo omhoog in het belang van de honderden sporters en de omwonenden?

Drempels weg

Tijdens de inspraakavond over de begroting kwam er een goed onderbouwd pleidooi voor het 'weghalen van drempels' in Uden voor mensen met beperkingen. Dit initiatief is onder andere een uitvloeisel van de G1000. De SP-fractie vindt dat de door deze werkgroep opgestelde offerte steun verdient van de raad; we snappen dan ook niet dat hij niet gewoon opgenomen is in de ontwerpbegroting.

Er zit nog een andere belangrijk aspect aan deze zaak. Met de G1000 en Udenaardetoeekomst hebben we honderden mensen de kans gegeven met ideeën te komen. Daar komen nu concrete initiatieven uit voort. Die initiatieven - zoals hier of zoals het Lokaal Fonds - moeten veel serieuzer genomen worden. Anders krijgen we geen levende democratie, maar een berg frustratie. Van mensen en organisaties vragen we 'te kantelen'. Wanneer kantelt de gemeente?

Tijdens de inspraakavond kwam er nog een andere 'drempel' naar voren: het wegvallen van de premie voor vrijwilligers. Hoe zit dat? Kan die terugkomen?

Centrum heeft niks aan ruzie

De patstelling en ruzie tussen B&W en centrumondernemers brengt niets positiefs voort. Nee, het werkt averechts voor het MKB dat het toch al niet makkelijk heeft. Wij hebben echt de indruk dat er slecht geluisterd wordt en dat het college verkrampd zijn eigen oplossing nastreeft. De energie die daarmee verloren raakt kan wat ons betreft beter gestoken worden in echte acquisitie: hoe krijgen we lege winkelpanden weer vol? Hoe kunnen we de werkgelegenheid in het centrum laten groeien?

Gratis terrassen?

We horen en lezen het nodige over het veranderen van de Markt en in het bijzonder van de terrassen. Dat kan een mooie ontwikkeling zijn. Wanneer zien we de plannen? En...had daar geen offerte voor opgenomen moeten worden in de begroting? Of kosten de werkzaamheden niets?

Tot slot

Tot zover onze algemene beschouwingen. Afhankelijk van het antwoord van B&W én van de beschouwingen van andere fracties zullen we bezien of en welke amendementen en moties we gaan indienen.

